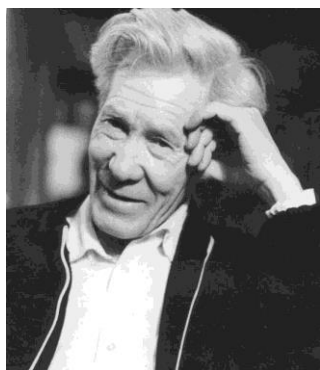

Туфан Хәсән (1900 -1981)

Хәсән Туфан – XX гасыр татар поэзиясенең классик шагыйре.

Шагыйрьнең исеме матбугатта беренче тапкыр 1924 елда күренә. 1926 елда аның «Урал эскизлары», 1927 елда - «Ике чор арасында», «Башлана башлады» лирик әсәрләре языла.

Утызынчы - кырыгынчы елларда Х.Туфан «Ант» поэмасын (1935), «Тимеркәй турында баллада», «Юкмыш бабай малае» әкият –поэмасы, куп санлы лирик – фәлсәфи шигырьләр («Алга барышлый», «Чәчәк сибелә жилдә», «Агыла да болыт агыла», «Әйткән идең», «Кая шулай ашыгасың, йөрәк?» һ.б.) иҗат итә.

1960 - 70 елларда шагыйрь «Тимә Ибәтемә», «Упкыннар өстендә», «Кайда син романтика?», «Еракларга алып киттеләр», «Ә үткәнгә хатлар бармый», «Кармәт истәлекләре» һ.б. лирик һәм тематик, публицистик шигырьләр циклыларын яза.

Төп басма китаплары

Х.Туфан шигырьләре: поэма, лирика. – Казан: Яңалиф, 1929. – 38 б.

Х.Туфан шигырьләре. – Казан: Татиздат, 1932. - 343 б.

Жырлар, шигырьләр. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1958. - 215 б.

Сайланма әсәрләр.- Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1964. - 311 б.

Юкмыш бабай малае: әкият.- Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1966. - 14 б.

Давыллы еллар лирикасы, шигырьләр, поэмалар. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1970. - 432 б.

Сайланма әсәрләр: 2 томда. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1974 - 1975.

1 т.: шигырьләр, поэмалар (1925 -1955). – 1974. 0 352 б.

2 т.: шигырьләр, поэмалар (1955 -1974). – 1975. – 367 б.

Лирик шигырьләр. - Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1985. – 256 б.

Лирика. - Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1988. – 320 б.

Гүзәл гамь, шигырьләр. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1990. - 304 б.

Кайсыгызның кулы жылы?: шигырьләр, поэмалар. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2000. - 256 б.

Сайланма әсәрләр. – Казан: ТаРИХ, 2004.

Әсәрләр: 3 томда . – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2007-2008.

1 т.: шигырьләр, поэмалар. – 2007. – 479 б.

2 т.: шигырьләр, поэмалар. – 2007. – 463 б.

3 т.: шигырьләр, поэмалар. – 2008. – 419 б.

Библиография

Диндаров, И. Илдә ниләр бар икән? / И. Диндаров // Ватаным Татарстан. – 2019. – №189 (21 декабрь). – 4 б.

Аксубай районында шагыйрь Хәсән Туфанга багышланган «Туфан укулары» конкурсы узуы турында.

Касыймова, Г. Мәхәббәттә кирәк пар канатлар...: әдәби-музыкаль композиция / Г. Касыймова // Мәгърифәт=Просвещение. – 2013. – № 4. – Б. 3.

Шагыйрь Хәсән Туфанның бу шигъри юллары хатынына, Луиза ханымга багышлана.

Лерон, Л. Хәсән Туфан хозурында / Л.Лерон // Идел. – 2017. – № 10. – 50-53 б.

Шагыйрь турында истәлек.

Макаров, М. Кiek каз юлы. / М.Макаров // Мәдәни жомга. – 2015. – №47 (4 декабрь). – 17 б.

Шагыйрь Хәсән Туфан турында хатирә.

Мортазина, Ләлә. Чын дуслык шундый була! / Л. Мортазина // Шәһри Казан. – 2013. – № 134. – Б. 8.

Шагыйрь Хәсән Туфан турында истәлек.

Мостафин, Р. Остаз шагыйребез газаплары / Р.Мостафин // Мәдәни жомга. – 2018. – №27 (13 июль). – 8 -9 б.

Татар шагыйре Хәсән Туфан турында.

Туфан, Х. «Сездә язучылык сәләте бар» / Х.Туфан // Ялкын. – 2015. – №12. – 20-22 б.

Истәлекләр (шагыйрьнең «Ак чәчәк атар иде» китабыннан)

Фазлетдинов, И. Ике даһи дуслыгы / И. Фазлетдинов // Казан утлары. – 2015. – №12. – 132-138 б.

Шагыйрьләр Хәсән Туфан һәм Мостай Кәримнең дуслыгы турында.

Чаткы Ялкынлы. «Сезгә чәчәк эзләгән идем...» / Чаткы Ялкынлы // Ялкын. – 2017. – №3. – 40-41 б.

Шагыйрь Хәсән Туфанның хатыны Луиза Салиаскарова турында, хатлар.

Шакирова, А.Кайсыгызның кулы жылы? / А.Шакирова // Мәгърифәт=Просвещение. – 2018. – №12. – 28-29 б.

10нчы сыйныф укучылары өчен татар шагыйре Хәсән Туфанның шигъре белән танышу дәресе.

Туфан Хасан (1900 -1981)

Хасан Туфан – поэт классик татарской литературы XX века.

Печататься Хасан Туфан начинает с 1924 года. В 20—30 гг. он пишет лирико-эпические поэмы, вошедшие в золотой фонд татарской поэзии («Уральские эскизы», «Между двух эпох», «Бибиевы» и др.). «Белая береза», «Мимоходом» увидели свет в тридцатые годы. Стихотворения «О чем говорят капли...», «И вроде неприметна ты...», «Чьи руки теплее...», «Без тебя встречаю утро», «И вдруг не простилась, ушла...» - жемчужины в творчестве Х. Туфана.

Книги

Стихотворения. – Москва: Советский писатель.- 170 с.

Стихотворения. - Москва: Художественная литература, 1970. – 207 с.

Внук бабая Небывая: сказка. – Казань: Татарское книжное издательство, 1974. – 12 с.

Фиалка: стихи разных лет. – Москва: Современник, 1984. – 112 с.

Библиография

Амир, М. Туфан / М. Амир // Идель. – 2014. – № 10. – С.33-38

Отрывки из книги «О вчерашнем - сегодня», где есть страницы о татарском поэте Х.Туфане.

Гузенфельд, Р. «Прости меня, Родина. что я не соловей...» / Р. Гузенфельд // Республика Татарстан. – 2015. – №105 (30 июля). – С.16

О татарском поэте Хасане Туфане, к 115-летию со дня рождения.

Подольская, М. Новые переводы Хасана Туфана. / М.Подольская // Казань. – 2017. – №3. – С.120-121

О письменном наследии татарского поэта.

Эти книги Вы можете взять в нашей Республиканской детской библиотеке

Сайланма әсәрләр.- Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1964. - 311 б.

Юкмыш бабай малае: әкият.- Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1966. - 14 б.

Лирик шигырьләр. - Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1985. – 256 б.

Лирика. - Казан: Татарстан китап нәшрияты, 1988. – 320 б.

Кайсыгызның кулы жылы?: шигырьләр, поэмалар. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2000. - 256 б.

Сайланма әсәрләр. – Казан:ТаРИХ, 2004.

Әсәрләр: 3 томда . – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2007-2008.

1 т.: шигырьләр, поэмалар. – 2007. – 479 б.

Стихотворения. - Москва: Художественная литература, 1970. – 207 с.